

PODSTAWY PRAWNE UNII EUROPEJSKIEJ. TRAKTAT Z LIZBONY

Wprowadzenie, wybór i oprac.: JAN BARCZ

Wykaz skrótów

Wprowadzenie

1. Struktura wyboru dokumentów
2. Reformy ustrojowe wprowadzone na mocy Traktatu z Lizbony
 - 2.1. Charakter prawny i struktura Traktatu z Lizbony
 - 2.2. Przebieg procedury ratyfikacyjnej i wejście w życie Traktatu z Lizbony
 - 2.3. Traktat z Lizbony jako typowy traktat rewizyjny - "dekonstytucjonalizacja" reformy ustrojowej Unii
 - 2.4. Najważniejsze reformy ustrojowe
 - 2.4.1. Przekształcenie UE w organizację międzynarodową
 - 2.4.2. Objasnienie podziału kompetencji między Unie a państwa członkowskie
 - 2.4.3. Formuła większości kwalifikowanej w Radzie
 - 2.4.4. Umocnienie ochrony praw podstawowych
 - 2.4.5. Umocnienie roli parlamentów narodowych
 - 2.5. Reforma źródeł prawa i procedur ich przyjmowania
 - 2.5.1. Katalog źródeł prawa pochodnego
 - 2.5.2. Rewizja prawa pierwotnego UE
 - 2.5.3. Umocnienie "elastyczności" w Unii
 - 2.6. Zasadnicze reformy instytucji i organów unijnych
 - 2.7. Zmiany w dziedzinie unijnego rynku wewnętrznego
 - 2.8. Zmiany w dziedzinie Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa
 - 2.9. Zmiany w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości UE
 - 2.10. Podsumowanie

Część pierwsza

Traktaty stanowiące Unię Europejską (wersja skonsolidowana według Traktatu z Lizbony)

Wersja skonsolidowana Traktatu o Unii Europejskiej

- Tytuł I. Postanowienia wspólne
- Tytuł II. Postanowienia o zasadach demokratycznych
- Tytuł III. Postanowienia o instytucjach
- Tytuł IV. Postanowienia o wzmocnionej współpracy
- Tytuł V. Postanowienia ogólne o działaniach zewnętrznych Unii i postanowienia szczególne dotyczące Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa
- Rozdział 1. postanowienia ogólne o działaniach zewnętrznych Unii
- Rozdział 2. Postanowienia szczególne dotyczące Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa
- Sekcja 1. Postanowienia wspólne
- Sekcja 2. Postanowienia dotyczące Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony
- Tytuł VI. Postanowienia końcowe

Wersja skonsolidowana Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

Preambuła

Część pierwsza. Zasady

- Tytuł I. Kategorie i dziedziny kompetencji Unii
- Tytuł II. Postanowienia ogólne

Część druga. Niedyskryminacja i obywatelstwo Unii

Część trzecia. Polityki i działania wewnętrzne Unii

Tytuł I. Rynek wewnętrzny

Tytuł II. Swobodny przepływ towarów

Rozdział 1. Unia celna

Rozdział 2. Współpraca celna

Rozdział 3. Zakaz ograniczeń ilościowych między państwami członkowskimi

Tytuł III. Rolnictwo i rybołówstwo

Tytuł IV. Swobodny przepływ osób, usług i kapitału

Rozdział 1. Pracownicy

Rozdział 2. Prawo przedsiębiorczości

Rozdział 3. Usługi

Rozdział 4. Kapitał i płatności

Tytuł V. Przestrzeń Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości

Rozdział 1. Postanowienia ogólne

Rozdział 2. Polityki dotyczące kontroli granicznej azylu i imigracji

Rozdział 3. Współpraca sądowa w sprawach cywilnych

Rozdział 4. Współpraca wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych

Rozdział 5. Współpraca policyjna

Tytuł VI. Transport

Tytuł VII. Wspólne reguły w dziedzinie konkurencji, podatków i zbliżenia ustawodawstw

Rozdział 1. Reguły konkurencji

Sekcja 1. Reguły mające zastosowanie do przedsiębiorstw

Sekcja 2. Pomoc przyznawana przez państwa

Rozdział 2. Postanowienia podatkowe

Rozdział 3. Zbliżanie ustawodawstw

Tytuł VIII. Polityka gospodarcza i pieniężna

Rozdział 1. Polityka gospodarcza

Rozdział 2. Polityka pieniężna

Rozdział 3. Postanowienia instytucjonalne

Rozdział 4. Postanowienia szczególne dla państw członkowskich, których walutą jest euro

Rozdział 5. Postanowienia przejściowe

Tytuł IX. Zatrudnienie

Tytuł X. Polityka społeczna

Tytuł XI. Europejski Fundusz Społeczny

Tytuł XII. Edukacja, kształcenie zawodowe, młodzież i sport

Tytuł XIII. Kultura

Tytuł XIV. Zdrowie publiczne

Tytuł XV. Ochrona konsumentów

Tytuł XVI. Sieci transeuropejskie

Tytuł XVII. Przemysł

Tytuł XVIII. Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna

Tytuł XIX. Badania i rozwój technologiczny oraz przestrzeń kosmiczna

Tytuł XX. Środowisko

Tytuł XXI. Energetyka

Tytuł XXII. Turystyka

Tytuł XXIII. Ochrona ludności

Tytuł XXIV. Współpraca administracyjna

Część czwarta. Stowarzyszenie krajów i terytoriów zamorskich

Część piąta. Działania zewnętrzne Unii

Tytuł I. Postanowienia ogólne dotyczące działań zewnętrznych Unii

Tytuł II. Wspólna polityka handlowa

Tytuł III. Współpraca z państwami trzecimi i pomoc humanitarna

Rozdział 1. Współpraca na rzecz rozwoju

Rozdział 2. Współpraca gospodarcza, finansowa i techniczna z państwami trzecimi

Rozdział 3. Pomoc humanitarna

Tytuł IV. Środki ograniczające

Tytuł V. Umowy międzynarodowe

Tytuł VI. Stosunki Unii z organizacjami międzynarodowymi i państwami trzecimi oraz delegatury Unii

Tytuł VII. Klauzula solidarności

Część szósta. Postanowienia instytucjonalne i finansowe

Tytuł I. Postanowienia instytucjonalne

Rozdział 1. Instytucje

Sekcja 1. Parlament Europejski

Sekcja 2. Rada Europejska

Sekcja 3. Rada

Sekcja 4. Komisja

Sekcja 5. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Sekcja 6. Europejski Bank Centralny

Sekcja 7. Trybunał Obrachunkowy

Rozdział 2. Akty prawne Unii, procedury przyjmowania i inne postanowienia

Sekcja 1. Akty prawne Unii

Sekcja 2. Procedury przyjmowania aktów i inne postanowienia

Rozdział 3. Organy doradcze Unii

Sekcja 1. Komitet Ekonomiczno-Społeczny

Sekcja 2. Komitet regionów

Rozdział 4. Europejski Bank Inwestycyjny

Tytuł II. Postanowienia finansowe

Rozdział 1. Zasoby własne Unii

Rozdział 2. Wieloletnie ramy finansowe

Rozdział 3. Roczny budżet Unii

Rozdział 4. Wykonanie budżetu i absolutorium

Rozdział 5. Postanowienia wspólne

Rozdział 6. Zwalczanie nadużyć finansowych

Tytuł III. Wzmocniona współpraca

Część siódma. Postanowienia ogólne i końcowe

Załączniki

Załącznik I. Lista o której mowa w artykule 38 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

Załącznik II. Kraje i terytoria zamorskie objęte postanowieniami

Części IV Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

Protokoły

Protokół (nr 1) W sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej

Protokół (nr 2) W sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności

Protokół (nr 3) W sprawie statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Protokół (nr 4) W sprawie statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego

Protokół (nr 5) W sprawie statutu Europejskiego Banku Inwestycyjnego

Protokół (nr 6) W sprawie ustalenia siedzib instytucji i niektórych organów, jednostek

organizacyjnych i służb wspólnot europejskich Protokół (nr 7) W sprawie przywilejów i

immunitetów Unii Europejskiej

Protokół (nr 8) Dotyczący artykułu 6 ustęp 2 Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie przystąpienia Unii do Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności

Protokół (nr 9) W sprawie decyzji Rady odnoszącej się do wykonania artykułu 16 ustęp 4 Traktatu o Unii Europejskiej i artykułu 238 ustęp -Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w okresie między 1 listopada 2014 roku a 31 marca 2017 roku i od 1 kwietnia 2017 roku

Protokół (nr 10) W sprawie stałej współpracy strukturalnej ustanowionej na mocy artykułu 42 Traktatu o Unii Europejskiej

Protokół (nr 11) W sprawie artykułu 42 traktatu o Unii Europejskiej

Protokół (nr 12) W sprawie procedury dotyczącej nadmiernego deficytu

Protokół [nr 13) W sprawie kryteriów konwergencji

Protokół (nr 14) W sprawie eurogrupy

Protokół (nr 15) W sprawie niektórych postanowień dotyczących zjednoczonego królestwa wielkiej Brytanii i Irlandii północnej

Protokół (nr 16) W sprawie niektórych postanowień dotyczących Danii

Protokół (nr 17) W sprawie Danii

Protokół (nr 18) W sprawie Francji

Protokół (nr 19) W sprawie dorobku Schengen włączonego w ramy Unii Europejskiej

Protokół (nr 20) W sprawie stosowania niektórych aspektów artykułu 26 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do Zjednoczonego Królestwa i Irlandii

Protokół (nr 21) W sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości

Protokół (nr 22) W sprawie stanowiska Danii

Protokół (nr 23) W sprawie stosunków zewnętrznych państw członkowskich dotyczących przekraczania zewnętrznych granic

Protokół (nr 24) W sprawie prawa azylu dla obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej

Protokół (nr 25) W sprawie wykonywania kompetencji dzielonych

Protokół (nr 26) W sprawie usług świadczonych w interesie ogólnym

Protokół (nr 27) W sprawie rynku wewnętrznego i konkurencji

Protokół (nr 28) W sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej

Protokół (nr 29) W sprawie systemu publicznego nadawania w państwach członkowskich

Protokół (nr 30) W sprawie stosowania Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej do Polski i Zjednoczonego Królestwa

Protokół (nr 31) W sprawie przywozu do Unii Europejskiej produktów naftowych rafinowanych w Antylach niderlandzkich

Protokół (nr 32) W sprawie nabywania własności w Danii

Protokół (nr 33) Dotyczący artykułu 157 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

Protokół (nr 34) W sprawie szczególnych ustaleń dla Grenlandii

Protokół (nr 35) W sprawie artykułu 40.3.3 konstytucji Irlandii

Protokół (nr 36) W sprawie postanowień przejściowych

Protokół (nr 37) W sprawie skutków finansowych wygaśnięcia Traktatu EWWIS oraz w sprawie Funduszu Badawczego Węgla i Stali

Deklaracje dołączone do Aktu Końcowego Konferencji Międzyrządowej, którą przyjęła Traktat z Lizbony

A. Deklaracje odnoszące się do postanowień traktatów

1. Deklaracja w sprawie Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej

2. Deklaracja odnosząca się do artykułu 6 ustęp 2 Traktatu o Unii Europejskiej

3. Deklaracja odnosząca się do artykułu 8 Traktatu o Unii Europejskiej
4. Deklaracja dotycząca składu Parlamentu Europejskiego
5. Deklaracja dotycząca politycznej zgody Rady Europejskiej w sprawie projektu decyzji dotyczącej składu Parlamentu Europejskiego
6. Deklaracja odnosząca się do artykułu 15 ustępy 5 i 6, artykułu 17 ustępy 6 i 7 oraz artykułu 18 Traktatu o Unii Europejskiej
7. Deklaracja odnosząca się do artykułu 16 ustęp 4 Traktatu o Unii Europejskiej i artykułu 238 ustęp 2 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej
8. Deklaracja odnosząca się do praktycznych środków, jakie należy podjąć w momencie wejścia w życie Traktatu z Lizbony, w odniesieniu do prezydencji Rady Europejskiej i Rady do spraw zagranicznych
9. Deklaracja odnosząca się do artykułu 16 ustęp 9 Traktatu o Unii Europejskiej dotycząca decyzji Rady Europejskiej w sprawie sprawowania prezydencji Rady
10. Deklaracja odnosząca się do artykułu 17 Traktatu o Unii Europejskiej
- Deklaracja odnosząca się do artykułu 17 ustępy 6 i 7 Traktatu o Unii Europejskiej
11. Deklaracja odnosząca się do artykułu 18 Traktatu o Unii Europejskiej
13. Deklaracja w sprawie Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa
14. Deklaracja w sprawie Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa
15. Deklaracja odnosząca się do artykułu 27 Traktatu o Unii Europejskiej
16. Deklaracja odnosząca się do artykułu 5 ustęp 2 Traktatu o Unii Europejskiej
17. Deklaracja odnosząca się do pierwszeństwa
18. Deklaracja dotycząca rozgraniczenia kompetencji
19. Deklaracja odnosząca się do artykułu 8 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
20. Deklaracja odnosząca się do artykułu 16 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
21. Deklaracja w sprawie ochrony danych osobowych w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach karnych i współpracy policyjnej
22. Deklaracja odnosząca się do artykułów 48 i 79 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
23. Deklaracja odnosząca się do artykułu 48 akapit drugi Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
24. Deklaracja w sprawie osobowości prawnej Unii Europejskiej
23. Deklaracja odnosząca się do artykułów 75 i 215 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
26. Deklaracja odnosząca się do nieuczestniczenia jednego z państw członkowskich w środku, którego podstawą jest część trzecia tytuł V Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
27. Deklaracja odnosząca się do artykułu 85 ustęp 1 akapit drugi Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
28. Deklaracja odnosząca się do artykułu 98 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
29. Deklaracja odnosząca się do artykułu 107 ustęp 2 litera c) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
30. Deklaracja odnosząca się do artykułu 126 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
31. Deklaracja odnosząca się do artykułu 156 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
32. Deklaracja odnosząca się do artykułu 168 ustęp 4 litera c) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
33. Deklaracja odnosząca się do artykułu 174 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
34. Deklaracja odnosząca się do artykułu 179 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
35. Deklaracja odnosząca się do artykułu 194 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
36. Deklaracja odnosząca się do artykułu 218 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

dotycząca negocjowania i zawierania przez państwa członkowskie umów międzynarodowych odnoszących się do Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa Sprawiedliwości

37. Deklaracja odnosząca się do artykułu 222 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

38. Deklaracja odnosząca się do artykułu 252 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w sprawie liczby rzeczników generalnych w Trybunale Sprawiedliwości

39. Deklaracja odnosząca się do artykułu 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

40. Deklaracja odnosząca się do artykułu 329 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

41. Deklaracja odnosząca się do artykułu 352 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

42. Deklaracja odnosząca się do artykułu 352 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

43. Deklaracja odnosząca się do artykułu 355 ustęp 6 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

B. Deklaracje odnoszące się do protokołów dołączonych do traktatów

44. Deklaracja odnosząca się do artykułu 5 Protokołu w sprawie dorobku Schengen włączonego w ramy Unii Europejskiej

45. Deklaracja odnosząca się do artykułu 5 ustęp 2 Protokołu w sprawie dorobku Schengen włączonego

w ramy Unii Europejskiej

46. Deklaracja odnosząca się do artykułu 5 ustęp 3 Protokołu w sprawie dorobku Schengen włączonego

w ramy Unii Europejskiej

47. Deklaracja odnosząca się do artykułu 5 ustępy 3, 4 i 5 protokołu w sprawie dorobku Schengen włączonego w ramy Unii Europejskiej

48. Deklaracja dotycząca Protokołu w sprawie stanowiska Danii

49. Deklaracja dotycząca Włoch

50. Deklaracja dotycząca artykułu 10 Protokołu w sprawie postanowień przejściowych

C. Deklaracje państw członkowskich

52. Deklaracja Królestwa Belgii, Republiki Bułgarii, Republiki Federalnej Niemiec, Republiki Greckiej, Królestwa Hiszpanii, Republiki Włoskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Litewskiej, Wielkiego Księstwa Luksemburga, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Republiki Austrii, Republiki Portugalskiej, Rumunii, Republiki Słowenii oraz Republiki Słowackiej w sprawie symboli Unii Europejskiej

53. Deklaracja Republiki Czeskiej w sprawie Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej

54. Deklaracja Republiki Federalnej Niemiec, Irlandii, Republiki Węgierskiej, Republiki Austrii i Królestwa Szwecji

55. Deklaracją Królestwa Hiszpanii oraz Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej

56. Deklaracja Irlandii w sprawie artykułu 3 Protokołu w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości

57. Deklaracja Republiki Włoskiej w sprawie składu Parlamentu Europejskiego

58. Deklaracja Republiki Łotewskiej, Republiki Węgierskiej i Republiki Malty w sprawie pisowni nazwy jednej waluty w Traktatach

59. Deklaracja Królestwa Niderlandów odnoszącą się do artykułu 312 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

60. Deklaracja Królestwa Niderlandów odnoszącą się do artykułu 355 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

61. Deklaracja Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej

62. Deklaracja Rzeczypospolitej Polskiej dotycząca Protokołu w sprawie stosowania Karty

praw podstawowych

Unii Europejskiej w odniesieniu do Polski i Zjednoczonego Królestwa

63. Deklaracja zjednoczonego królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w sprawie definicji terminu "obywatele"

64. Deklaracja Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w sprawie prawa głosowania w Europejskich Wyborach Parlamentarnych

65. Deklaracja Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w sprawie artykułu 75 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

Tabele ekwiwalencyjne

Część druga

Karta Praw Podstawowych wraz z Wyjaśnieniami

Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej

Preambuła

Tytuł I. Godność

Tytuł II. Wolności

Tytuł III. Równość

Tytuł IV. Solidarność

Tytuł V. Prawa obywatelskie

Tytuł VI. Wymiar sprawiedliwości

Tytuł VII. Postanowienia ogólne dotyczące wykładni i stosowania Karty

Wyjaśnienia dotyczące Karty Praw Podstawowych

Część trzecia

Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 31 maja 2004 r. w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy – ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 kwietnia 2005 r. w sprawie Europejskiego Nakazu Aresztowania.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 maja 2005 r. w sprawie zgodności z Konstytucją Traktatu akcesyjnego.

Postanowienia z dnia 19 grudnia 2006 r.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 lutego 2009 r. w sprawie uznania właściwości Trybunału Sprawiedliwości WE na podstawie art. 35 TUE.

Postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 maja 2009 r. w sprawie sporu kompetencyjnego między Prezydentem RP a Prezesem rady Ministrów z dnia 20 maja 2009 r.

Część czwarta

Ustawy dotyczące członkostwa w UE

Wybrane przepisy Konstytucji RP.

Ustawa o umowach międzynarodowych.

Ustawa o referendum ogólnokrajowym.

Ustawa – Ordynacja wyborcza do parlamentu Europejskiego.

Ustawa o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem RP w UE.

Ustawa o zmianie ustawy – ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz niektórych innych ustaw.

Ustawa o komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach RP w Komitecie Regionów UE.